

Te voet door de stad
met de zweefbaan

wegwijzend[®]

Geen zoals wij.

Sculptuur: Guillaume Bijl, „Een nieuwe succesvolle dag“, 2008

WUPPERTAL MARKETING

Ontdek Wuppertal – hartelijk welkom bij de stadswandeling

Wuppertal is een levendige, moderne universiteitsstad te midden van de bergen. In 1929 werd de stad per decreet van de Pruisische regering uit de beide Wupper-steden Elberfeld en Barmen, evenals de omliggende steden Vohwinkel, Ronsdorf en Cronenberg samengevoegd tot de grote stad Wuppertal. In 1975 kwamen Dönberg, Dornap en Schöller daar nog bij. Tegenwoordig wonen hier circa 352.000 mensen.

In 1161 werd Elverfelde als Kölner Tafelhof voor het eerst wettelijk benoemd; de eerste stenen kerk dateert al uit het jaar 1000. Barmen werd in 1070 als „Barmon“ geregistreerd. Het dal van de Wupper was één van de eerste industriële agglomeraties; al rond 1400 werden daar de eerste bleekbedrijven gesignaleerd. In 1527 ontvingen de beide Wupper-steden het privilege voor de garenhandel: het recht om garen te bleken en te verkopen. Rond 1750 ontstonden de eerste textiel fabrieken. In de 19e eeuw, de bloeiperiode van de textielindustrie, werd het Wupper-dal een belangrijke industriële regio. Tegenwoordig is Wuppertal een stad van merken: hier werden aspirine, tapijten van ruwe vezels en de Sympatex-producten ontwikkeld. Ook onderzoek en dienstverlening vormen een sterk fundament.

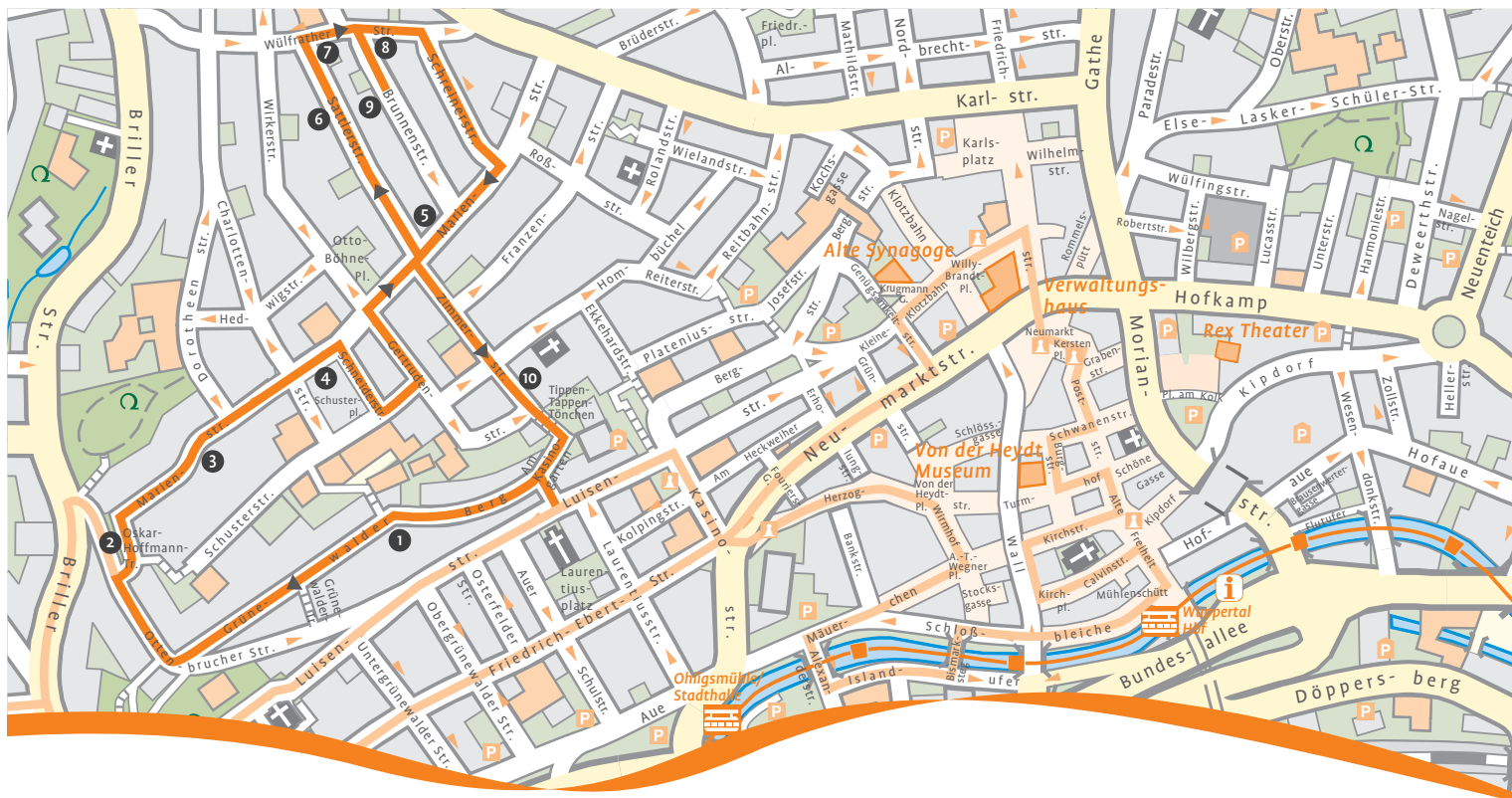
Met circa 4.500 monumenten is Wuppertal één van de steden met de meeste monumenten in Duitsland. Vakwerk- en leisteenhuizen uit de bergen, klassieke gebouwen uit de eerste helft van de 19e eeuw, met pleisterwerk versierde gebouwen uit de opbloeiperiode (1870–1919) en Jugendstilhuizen uit het begin van de 20e eeuw bepalen het stadsbeeld. De stadsrondleidingen presenteren de 200-jarige geschiedenis van de architectuur.

De wijk Briller is één van de grootste gecombineerde villawijken uit de opbloeiperiode in Duitsland. Textielmagnaten uit Wuppertal bouwden hier vanaf het einde van de 19e eeuw hun elegante, representatieve huizen in uitgestrekte parken met het meest vrije uitzicht over het dal. Het noordelijke deel van de stad was echter een typische arbeiderswijk. Van 1870 tot 1914 werd hier ruimtebesparend woonruimte geschapen voor de arbeidersfamilies van de snelgroeijende textielindustrie. In de gebouwen met vier etages rondom nauwe achterhofjes was comfort echter ver te zoeken: er waren noch toiletten, noch badkamers of verwarming en elektriciteit. Nog lang nadat in de wijk Briller al gloeilampen brandden, werd hier 's avonds de petroleumlamp nog aangestoken, waaraan de wijk de bijnaam „Olieberg“ te danken heeft. Sinds de uitgebreide renovatie in de jaren 70 heeft de wijk met zijn talloze, prachtige gevels uit de opbloei-periode zich ontwikkeld als een levendig, multicultureel woonkwartier.

In heel Wuppertal zijn indrukwekkende monumentale gebouwen te vinden: de klassieke burgerhuizen, de Laurentiuskerk, het zwembad met zijn concaaf gewelfde dak en de luisterrijke historische evenementenhal in Elberfeld. Het monumentale raadhuis, de barokke leistenen huizen in de bergstijl en de opera, gerenoveerd in de stijl van de jaren 50, in Barmen. En dwars door het dal staan de bezienswaardige zweeftreinstations in verschillende stijlvormen – van futuristisch tot Jugendstil.

Wandel mee met de vier volgende rondleidingen die ook kunnen worden gecombineerd en ontdek Wuppertal. Let ook op de blauwe borden van de Geschiedkundige vereniging van de bergen op de huizen, met aanwijzingen naar historische achtergronden. Veel plezier!

Stadsrondleiding 2: noordelijk stadsdeel (1 uur)

- 1 Hier kunt u genieten van een prachtig uitzicht over de stad. Tegenover, op de hellingen van de Johannisberg, troont de in 1972 opgerichte universiteit in de bergen. Daaronder ziet u de torens van de prachtige historische evenementenhal die in 1900 in de Wilhelminische stijl werd gebouwd, en tegenwoordig een uitstekende locatie is voor tentoonstellingen. Daarnaast staat de „Schwimmoper“ (1956). Het stadswembad met zijn stoutmoedige architectuur valt onder monumentenzorg.
- 2 De straathelling die de Ottenbrucher- en Marienstraße verbindt, laat zien wat de wijk te bieden heeft: gevels uit de opbloeiperiode met de kenmerkende rococozuiltjes, neogotische ornamenten en neoclassicistische vensterbanken. In het gebied Ölberg/Nordstadt bevinden zich meer dan 800 gebouwen die onder monumentenzorg vallen.
- 3 Het laagste deel van de Marienstraße tot aan de Schusterplatz werd door ambtenaren en middenstand bewoond. Hier was meer comfort met een benedenverdieping en fraaie gevels uit de opbloeiperiode.
- 4 Rond de Schusterplatz staan typerende gevels. Vanuit de traditioneel rode wijk werd verzet gevoerd tegen de Nazi's. Hier en op de Otto-Böhne-Platz was een zee van rode vlaggen en werd zelfs met scherp geschoten.
- 5 Dit gedeelte van de Marienstraße was een typische arbeiderswijk. De wandeling voert hier ook langs mooi versierde huisgevels die onder monumentenzorg vallen. Hier werd echter alleen met geprefabriceerde voordeelige stukken uit de catalogus gerenoveerd. De met hout beklede gevels suggereren door hun rangschikking dat ze van breuksteen zijn gemaakt.
- 6 Een interessante blik achter de coulissen is mogelijk tussen huizen 18 en 20 – daar staat nog een oud lintwevershuis.
- 7 Van hieraf heeft u onbelemmerd zicht op de achterzijde van de vakwerkhuisen uit de opbloeiperiode en nog een voormalig lintwevershuis.
- 8 Het hoekhuis naar de Brunnenstraße heeft een „afgesneden“ hoek, zoals veel huizen in het noordelijke deel. Deze waren bijzonder mooi vormgegeven en hadden vaak deuren naar „hoekkroegjes“.
- 9 Op Brunnenstraße 12 bevond zich het 1e gemeenschapslokaal van de socialististen.
- 10 De weg terug naar de stad voert door de Schreinerstraße en Marienstraße met veel kunstateliers, via het Tippen-Tappen-Tönchen – dankt zijn naam aan de geluiden die de houten klompen van de arbeiders maakten, terwijl ze omlaag liepen over de hoekige trap.

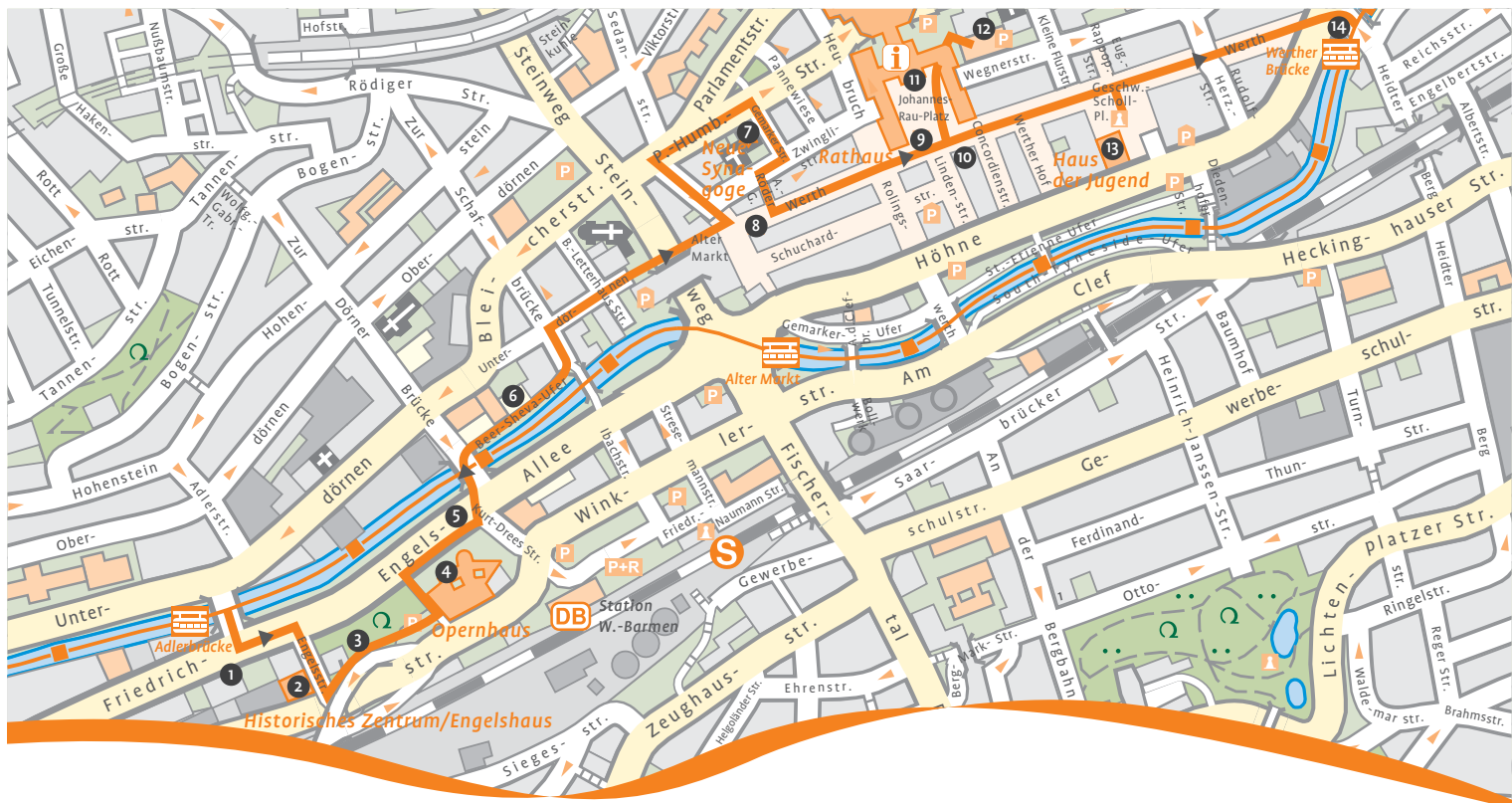

Stads rondleiding 3: wijk Briller (1 uur)

- 1 De Sadowastraße, één van de steilste straten in Wuppertal, leidt naar het midden van het woonkwartier van de voorname burgers. Op nr. 7 groeide de dichteres Else Lasker-Schüler op.
- 2 In de Von-der-Tann-Straße nr. 10 woonde Armin T. Wegner, een dichter die zijn kunst gebruikte als verzet tegen oorlog en onderdrukking.
- 3 De Viktoriastraße leidt langs veel bezienwaardige villa's uit de opbloei-periode in parkachtige tuinen met oude bomen. In de tuin van nr. 85 staat een theepaviljoen dat voor die tijd kenmerkend was.
- 4 In de wijk van de textielmagnaten ontstonden tot ongeveer 1905 villa's met elementen uit de nieuwe gotische stijl, de nieuwe renaissance en de nieuwe barok. Sinds 1900 duikt steeds vaker de met ornamenten versierde Jugendstil op die vanaf 1910 door elementen in de landelijke lokale stijl van de bergen werd vervangen. Het gemeenteraadslid Wilhelm de Weerth liet in 1901 op Goebenstraße 7 de imposante villa met vakwerkgevel bouwen.
- 5 De familie Schniewind had tijdens de bloeiperiode van de textielindustrie in de vorige eeuw haar vermogen vergaard met zijde weven. Net zo

verfijnd was hun huis aan de Goebenstraße/hoek Moltkestraße.

- 6 Op Goebenstraße nr. 16 staat de bijzondere villa van de familie Esser, die hakmessen heeft geproduceerd.
- 7 Op Goebenplatz 2 troont typerend de Villa Roseneck, ontworpen door Ludwig Conradi, voor de inwoners van Wuppertal een toparchitect.
- 8 Hij heeft ook de Villa Springorum in 1924 op Bismarckstraße 90 ontworpen die in de plaatselijke bergstijl met leidendak, witte kroonlijsten, groene openslaande luiken en met barokcomponenten werd gebouwd.
- 9 Nr. 64 is een villa in de neobarokke stijl van 1880.
- 10 Van hieraf is er ook uitzicht op de andere zijde van de Wupper, op de Wijk Arrenberg, één van de eerste arbeiderswijken in Wuppertal.
- 11 De Roonstraße biedt een prachtig uitzicht op de „rijtjeshuizen“ à la Briller-wijk. De ene prachtige gevel gaat over in de andere met bezienwaardige huisdeuren en portalen.
- 12 Via één van de 496 trappen in Wuppertal voert de weg dan terug naar de stad.

Stadsrondleiding 4: Barmen (1 1/2 uur)

- 1 Het felblauwe paleis Bartels werd door een verbreding van de straat van de Berlinerstraße hiernaartoe verplaatst.
- 2 Historisch centrum: de familie Engels heeft in de Engelsstraße in 1875 (nr. 10) en 1895 (nr. 6) de beide oude burgerhuizen gebouwd in de laat-barokstijl uit de bergen met leistenen bekleding. Het museum over de vroege industrialisatie biedt een levendige blik op de geschiedenis van de industrie en het leven en werk van Friedrich Engels.
- 3 In de Engelsgarten ziet u het monument „De krachtige linkse“ van Alfred Hrdlička.
- 4 De opera werd in 1905 gesticht, na de Tweede Wereldoorlog opnieuw opgebouwd en in 2008 in de stijl van de jaren 50 met de meest moderne techniek weer gerenoveerd: hier treedt het wereldberoemde danstheater uit Wuppertal op, Pina Bausch.
- 5 Sculptuur van Tony Cragg. De met prijzen bekroonde beeldhouwer heeft ook het bijzondere sculpturenpark Waldfrieden op Hirschstraße 12 geschapen.
- 6 De nieuw ontworpen oever van de Wupper die een blik op de rivier gunt.
- 7 De nieuwe synagoge staat op historische grond. Hier werd een synagoge vernietigd door de nationaalsocialisten.
- 8 Het bronzen beeld herinnert aan de “Verklaring van Barmen” die door de evangelische kerk in mei 1934 in de Cemarkerk-kerk (Zwinglistr.) werd ondertekend tegen de invloed van het nationaalsocialisme.
- 9 De bron op de Johannes-Rau-Platz, in 1979 door Bert Ceresheim ontworpen, verhaalt over de geschiedenis van de stad aan de hand van 700 bronzen figuren en 26 reliëfbeelden.
- 10 Representatieve zetel van de maatschappij Concordia (1900).
- 11 Het kasteelachtige raadhuis werd van 1913 tot 1922 gebouwd. Links en rechts staan de figuren Rhenania en Barmenia zij aan zij met de Rijn- en bergzijde van de regio. De figuren op het dak symboliseren de 8 zuilen van de gemeenschapstaken.
- 12 Wuppertaler brouwerij: in het voormalige zwembad van 1882 wordt sinds 1997 op stijlvolle wijze opnieuw Wuppertaler Bier gebrouwen.
- 13 De Ruhmeshalle aan de Geschwister-Scholl-Platz, gebouwd in 1900 en geopend door keizer Wilhelm, is tegenwoordig een evenementencomplex. De plaats wordt bewaakt door een Bismarckstandbeeld met de muze Klio die heldenliteratuur en geschiedschrijving uitbeeldt (1900).
- 14 Jugendstilstation Werther Brücke.

Contact en informatie

Wuppertal Marketing GmbH

Wuppertal Touristik/Pavillon Döppersberg, 42103 Wuppertal

Telefoon: 02 02/19433 of 02 02/563-2270 en -2180

E-mail: wuppertaltouristik@wuppertal-marketing.de

geopend: maandag t/m vrijdag: 9.00 – 18.00 uur

zaterdag: 10.00 – 14.00 uur

Hier ontvangt u informatie en informatiebrochures over Wuppertal. Boek bij ons een reis met de historische zweefbaan (Kaiserwagen), stadsrondleidingen, busritten met oldtimers en hotelkamers. Wij adviseren u graag over uw Wuppertal-programma. Souvenirs en geschenkenartikelen zijn bij ons verkrijgbaar en via www.wuppertalshop.de

13 Routes: wij hebben ook informatie voor u over „Fäden Farben Wasser Dampf (draden kleuren waterdamp) – het industriële tijdperk in het dal van de Wupper“. 13 stadswandelingen leiden door de meest interessante wijken van de stad. Blauwe borden met toelichtingen op typische of markante gebouwen omschrijven de ontwikkeling van de industriestad in de 19e eeuw.

Wij verheugen ons op uw komst!

Impressum

Uitgever: Wuppertal Marketing GmbH

Friedrich-Engels-Allee 83, 42285 Wuppertal

Telefoon: 02 02/563-4097

E-mail: info@wuppertal-marketing.de

Internet: www.wuppertal-marketing.de

Ontwerp en tekst: Rosemarie Steyer, Wuppertal Marketing GmbH

Foto's: Medienzentrum Wuppertal | Design: oundmdesign, Wuppertal

Maart 2010